

# Panium - Isa Fito

*Daniela 11 Voasokatra: Tsipika ara-paminaniana manomboka amin'ny 1989 ka hatramin'ny Didy Alahady*

Jeff Pippenger

2025-03-15

Miasa amin'ny fampivondronana ny andalana rehetra ao amin'ny Daniela toko fahairaika ambin'ny folo izahay, mifandraika amin'ny tantara miafina ao amin'ny andininy fahaefapolo, izay maneho ny taona 1989 ka hatramin'ny lalàna alahady any Etazonia. Ny fiantsoana antsika amin'ny maha-mpianatry ny faminaniana antsika dia ny hizara tsara ny tenin'ny fahamarinana.

Mianara mba hanehoanao ny tenanao ho eken'Andriamanitra, dia mpiasa tsy manan-kenatra, mizara araka ny hitsiny ny tenin'ny fahamarinana. 2 Timoty 2:15.

Ny toko faha-iraika ambin'ny folo ao amin'ny Daniela dia azo zaraina ho andalana faminaniana folo. Ny andininy voalohany ka hatramin'ny fahefatra dia maneho andalana faminaniana iray. Ny andininy faha-dimy ka hatramin'ny fahasivy dia maneho andalana faharoa. Ny andininy faha-folo dia maneho andalana fahatelo. Ny andininy faha-iraika ambin'ny folo sy faha-roa ambin'ny folo dia maneho ny andalana fahefatra. Ny andalana fahadimy dia ny andininy faha-telo ambin'ny folo ka hatramin'ny faha-dimy ambin'ny folo. Ny andalana fahenina dia ny andininy faha-enina ambin'ny folo ka hatramin'ny faha-roa amby roa-polo. Ny andalana fahafito dia ny andininy faha-telo amby roa-polo sy faha-efatra amby roa-polo. Ny andininy faha-efatra amby roa-polo ka hatramin'ny andininy faha-iraika amby telopolo no andalana fahavalo. Ny andininy faha-iraika amby telopolo ka hatramin'ny efapolo no andalana fahasivy, ary ny andalana fahafolo sady farany dia ny andininy efapolo ka hatramin'ny dimy amby efapolo. Ireo andalana folo ireo dia tsy maintsy ampiarahina, andalana eo ambonin'ny andalana.

Iza no hampianariny fahalalana? ary iza no hampahafantariny tsara ny fampianarana? Ireo izay voasara-dronono ka nesorina tsy hihinana amin'ny nono intsony.

Fa tsy maintsy didy ambonin'ny didy, didy ambonin'ny didy; andalana ambonin'ny andalana, andalana ambonin'ny andalana; kely etỳ, ary kely erỳ:

Fa amin'ny molotra miambakambaka sy amin'ny fiteny hafa no hitenenany amin'ity firenena ity; dia ilay nilazany hoe: Ity no fitsaharana izay hampitsaharanareo ny reraka; ary ity no famelombelomana; nefa tsy nety nihaino izy ireo.

Fa ny tenin'i Jehovah taminy dia didy mifehy didy, didy mifehy didy; andalana manaraka andalana, andalana manaraka andalana; kely eto, ary kely eroa; mba handehanany ka hihemotra, dia ho torotoro, ho voafandrika, ary ho tratra. Isaia 28:9–13.

Ny andalana folo ara-paminaniana tsirairay avy dia, mazava ho azy, mifamatotra samy izy, nefa ao anatin'ny andalana tsirairay dia azo fantarina ny lohahevitra manokana iray. Na dia manana lohahevitra fototra aza ny andalana tsirairay, dia mitondra mihoatra noho ny fijoroana

vavolombelona tokana ireo andalana ireo. Kasaina hamantatra ny lohahevitra tsirairay ao amin'ireo andalana folo aho.

## Andalana Voalohany

Ary izaho koa, tamin'ny taona voalohan'i Dariosa Mediana, dia nitsangana hanamafy sy hanohana azy. Ary ankehitriny dia hasehoko anao ny marina. Indro, mbola hisy mpanjaka telo hitsangana ao Persia; ary ny fahefatra dia ho lavitra manankarena noho izy rehetra; ary amin'ny heriny avy amin'ny harenany no hanetsika ny rehetra hanohitra ny fanjakan'i Gresy. Ary hisy mpanjaka mahery hitsangana, izay hanapaka amin'ny fanapahana lehibe ka hanao araka izay sitrapony. Ary rehefa mitsangana izy, dia ho torotoro ny fanjakany, ka hozaraina ho amin'ny rivotra efatra eny amin'ny lanitra; nefa tsy ho an'ny taranany izany, ary tsy araka ny fanapahana izay nanjakany; fa hongotana ny fanjakany, dia ho an'ny hafa koa ankoatra ireo. Daniela 11:1–4.

Ang unang taon ni Dario ay nagmamarka sa pagtatapos ng pitumpung taon, kaya't tinutukoy nito ang isang makahulang panahon ng wakas. Pagsapit ng talata 3, itinatag ni Alejandro na Dakila ang kaniyang pandaigdig na kaharian, at sa talata 4 ang kaniyang kaharian ay bubunutin at hahatiin sa apat na hangin. Ang paggamit kay Dario bilang panahon ng wakas noong 1989 ay nagbibigay-daan upang mabilang natin ang mga hari na kinakatawan sa talata 2. Nang sabihin ni Gabriel sa talata 1, “Gayundin naman, sa unang taon ni Dario” ay ipinagpapatuloy niya ang ipinaalam niya kay Daniel sa pasimula ng pangitain, na nagsimula sa kabanata 10.

Tamin'ny taona fahatelo nanjakan'i Kyrosy, mpanjakan'i Persia, dia nisy zavatra nambara tamin'i Daniela, izay atao koa hoe Beltesazara; ary marina izany zavatra izany, nefa lava ny fotoana voatendry; ary azony ny hevitr'izany zavatra izany, sady azony tsara ny fahitana. Daniela 10:1.

Ny tsangambato famantarana izay maneho ny “fotoanan'ny farany” dia ahitana tandindona roa. Ny “fotoanan'ny farany” eo amin'ny tsipika ara-paminaniana an'i Mosesy dia ny nahaterahan'i Arona, narahin'ny nahaterahan'i Mosesy, telo taona tatỳ aoriana. Arona sy Mosesy no tandindona roa sosona an'ilay “fotoanan'ny farany” ao amin'ny tantarany, ary maneho mialoha ny nahaterahan'i Jaona Mpanao Batisa sy Jesosy enim-bolana tatỳ aoriana. Ny “fotoanan'ny farany” tamin'ny 1798 dia nanamarika ny fisamborana ny papa tao Roma, izay nony afaka izany dia maty tany am-pigadrana tamin'ny 1799. Hatramin'ny “taona voalohany nanjakan'i Dariosa Mediana” ka hatramin'ny “taona fahatelo nanjakan'i Kyrosy mpanjakan'i Persia”; Dariosa sy Kyrosy no maneho ny “fotoanan'ny farany” amin'ny 1989, fa ny mpaminany rehetra dia miresaka bebe kokoa momba ny andro farany noho ny andro izay niainany.

Ary izao zavatra rehetra izao dia nanjo azy ireo ho fianarana; ary voasoratra ho fananarana antsika izy ireny, dia antsika izay tratrin'ny faran'izao tontolo izao. 1 Korintiana 10:11.

Darioussy sy Kyrosy dia maneho an'i Ronald Reagan sy George Bush rainy tamin'ny 1989. Samy filoha izy ireo tamin'izany taona izany. Ny andininy voalohany ao amin'ny toko fahiraika ambin'ny folo dia mametraka ny fahitana tamin'ny taona fahatelon'i Kyrosy, izay haneho an'i George Bush rainy, izay nanaraka an'i Reagan tahaka ny nanarahan'i Kyrosy an'i Darioussy. Ny

andininy faharoa dia milaza fa mbola hisy mpanjaka telo hitsangana, ary ny fahefatra dia hanan-karena lavitra noho izy rehetra. Ny “fotoan’ny farany” farany ao amin’ny toko fahiraika ambin’ny folo dia manomboka amin’ny 1989 ary manondro fa aorian’i George Bush rainy dia mbola hisy mpanjaka telo hitsangana, ka izany no amantarana ireo filoha telo izay nanaraka an’i Bush rainy. Ireo mpanjaka telo ireo dia i Bill Clinton, George Bush zanaka, Barak Obama, ary avy eo ilay filoha manankarena indrindra, Donald Trump, dia “amin’ny heriny” sy “amin’ny haren’ny no hampihetsikany ny rehetra hanohitra ny fanjakan’i Grecia”.

Ary ny andininy fahatelo dia mampiditra an’i Aleksandra Lehibe, ka noho izany dia tandindon’ny mpitarika farany ao amin’ny Firenena Mikambana izay hiray amin’ny fahefana papaly amin’ny andro farany, nefa izay, tahaka ny amin’ny fahefana papaly, dia ho tonga amin’ny farany. Ny Firenena Mikambana no fanjakana fahafito aseho ho mpanjaka folo ao amin’ny Apokalypsy fahafito ambin’ny folo, ary ny firaisan’ireo mpanjaka folo ireo dia manaiky hanolotra ny fanjakany fahafito ho an’ily bibidia papaly mandritra ny ora iray an’ohatra.

Ary ireo tandroka folo izay hitanao dia mpanjaka folo, izay mbola tsy nandray fanjakana; nefa mandray fahefana tahaka ny mpanjaka mandritra ny ora iray miaraka amin’ily bibidia. Ireo dia iray saina, ary hanolotra ny heriny sy ny fahefany ho an’ily bibidia. Ireo dia hiady amin’ny Zanak’ondry, ary ny Zanak’ondry handresy azy; fa Izy no Tompon’ny tompo sy Mpanjakan’ny mpanjaka; ary izay miaraka aminy dia voantso sy voafidy ary mahatoky. Apokalypsy 17:12–14.

Ireo mpanjaka folo ireo dia asehon’ny andininy fahatelo sy fahefatra ary koa ny tantaran’ny fiakaran’i Aleksandra Lehibe sy ny fahalavoany, izay nahatanteraka ireo andininy ireo tamin’ny taonjato fahefatra. Gresy no fanjakana fahatelo ao amin’ny faminanian’ny Baiboly ary tandindon’ny dragona, dia ny ampahatelon’ily firaisana telo sosona misy ny dragona sy ny bibidia ary ny mpaminany sandoka. Teo amin’ny hazo fijaliana dia voasoratra tamin’ny teny Hebreo sy Latina ary Grika ny hafatra hoe: “Mpanjakan’ny Jiosy”; maneho ny Jiosy sy ny Romana ary ny sisa tamin’ny vahoaka maro avy amin’ny firenena hafa izay ho tao Jerosalema tamin’ny Paska. Ny Grika dia maneho ny dragona, ny Romana maneho ny bibidia, ary ny Jiosy no mpaminany sandoka.

Ny andininy efatra voalohany ao amin’ny toko fahiraika ambin’ny folo dia manondro ny fiakaran’ily hery dragona eto an-tany izay mijangajanga amin’ny fahefana papaly rehefa hifarana ny fotoam-pahasoavan’ny olombelona. Ny andininy fahatelo sy fahefatra dia manondro ny fisandratana farany sy ny fianjerana farany amin’ny fisehoana farany indrindra amin’ny hery dragona eto an-tany. Ireo andininy ireo dia mifameno amin’ireo andininy enina farany izay manondro ny fiakaran’ily bibidia izay mijangajanga amin’ny mpanjakan’ny tany. Ny fiandohana sy ny fiakaran’ny toko fahiraika ambin’ny folo dia manondro ny tantara izay hahatongavan’ny fahavalon’Andriamanitra amin’ny farany, ka tsy hisy hanampy azy. Ireo andininy efatra voalohany, ampifanarahana amin’ireo andininy enina farany, ary amin’izany dia mitondra ny tandindon’ny Didy Folo, amin’ny takelaka iray misy ireo didy efatra voalohany sy takelaka iray misy ireo didy enina farany, sady manambara fitsapana iray amin’ny isa folo koa.

Ny andininy efatra voalohany dia maneho fiandohana iray izay mampiseho mialoha ny farany, sady mametraka mafy ny hafatra ho toy ny manomboka amin'ny “fotoan'ny farany” tamin'ny 1989. Ireo andininy ireo dia maneho ny vanim-potoana manomboka amin'ny 1989 ka hatramin'ny fikatonan'ny fotoam-pahasoavan'ny olombelona, ka noho izany dia mamintina ny hafatry ny andininy enina farany, izay ilay fitomboan'ny fahalalana izay nofafàna ny tombo-kaseny tamin'ny 1989, ka ireo no manondro ireo toe-javatra mifandray amin'ny fikatonan'ny fotoam-pahasoavana.

Ireo andininy ireo no manome ny vatofantsika ara-paminaniana hahafantarana fa manomboka amin'ny 1989 dia hisy filoha valo manontolo, ary ny fahavalo dia avy amin'ireo filoha fito teo aloha, ka izany no mampifamatotra io andalan-teny io amin'ilay zava-miafina momba ny fahavalo izay avy amin'ny fito, dia toetra ara-paminaniana izay fahamarinana ankehitriny amin'ny andro farany.

Ny lohahevitra izay azo takarina amin'ireo andininy ireo dia ny fandranganana farany ny herin'ny dragona izay mijangajanga miaraka amin'ilay vehivavy janga avy any Tyro. Ilay vehivavy janga dia mijangajanga amin'ny mpanjaka rehetra amin'ny tany, nefa tahaka ny nahatonga an'i Frantsa fahiny ho lahimatea-n'ny fiangonana Katolika rehefa natokan'i Clovis ho an'ny fahefana papaly ny seza fiandrianany tamin'ny taona 496, dia toy izany koa ny bibidia avy amin'ny tany, dia i Etazonia, no ho voalohany amin'ireo mpanjaka hijangajanga miaraka amin'ilay vehivavy janga amin'ny lalàna Alahady. Tahaka ny amin'ireo andininy enina famaranana, dia ireo andininy efatra fanombohana no mamantatra sy manasongadina ireo hery telo izay mitarika izao tontolo izao ho any Hara-magedona, kanefa ny lohahevitra ao amin'ireo andininy efatra voalohany dia ny herin'ny dragona asehon'i Grisya sy Aleksandra Lehibe.

Nanomboka ny fizotry ny filoha valo i Reagan, izay nitarika ankehitriny ho amin'ilay farany amin'ireo filoha valo. Ilay filoha fahavalo no hanangana ny sarin'ilay bibidia sy hampihatra lalàna Alahady any Etazonia, sady koa handrindra fifanarahana iray izay hahatonga azy ho lohan'ny Firenena Mikambana, izay amin'io fotoana io indrindra dia hiditra ao anatin'ny fifandraisana maneran-tany eo amin'ny fiangonana sy ny fanjakana eo ambanin'ny fisehoana ho famahana ny ady mitombo ateraky ny Silamo radikaly.

Ny fiovan'i Etazonia, izay ilay bibidia avy amin'ny tany ao amin'ny Apokalypsy toko fahatelo ambin'ny folo, avy amin'ny naha-fanjakana fahenina azy ao amin'ny faminanian'ny Baiboly ho amin'ny maha-lohan'ny fanjakana fahafito azy ao amin'ny faminanian'ny Baiboly, sady mamita ny fifandraisana tsy ara-dalàna amin'ny fanjakana fahavalo ao amin'ny faminanian'ny Baiboly, dia aseho manomboka amin'ny andininy voalohany izay manondro ny taona 1989, amin'ny alalan'ireo filoha izay mitarika ho amin'ny lalàna Alahady any Etazonia, ary avy hatrany dia manondro ilay mpanjaka mahery mitsangana. Io mpanjaka mahery io dia i Trump mandray fifehezana ny Firenena Mikambana, izay eo am-panapotehany ankehitriny mialoha ny fitakiany.

## **Andalana Faharoa**

Ny andininy dimy ka hatramin'ny sivy no maneho ny filazana voalohany sy ny fanoharana tsikelikely momba ny ady eo amin'ny mpanjakan'ny avaratra sy ny atsimo, izay ampiasain'ny toko manontolo ho sehatra fototra ara-paminaniana. Ny andininy fahadimy no mametraka ny

lohahevitr'ity andalana ity.

Ary ny mpanjakan'ny atsimo dia hahery; ary ny anankiray amin'ireo andrianany kosa dia hahery mihoatra noho izy ka hanjaka; ary ho fanjakana lehibe ny fanapahany. Daniela 11:5.

Ptolémée I Sôter sy Séleucos I Nicator no asehon'ily andininy. Samy anisan'ny ampahefatr'ily “Diadochi” (midika hoe mpandimby) tamin'ny fanjakan'i Aleksandra izy roa tonta. I Séleucos no “mpanjakan'ny avaratra” voalohany ao amin'ny toko fahiraika ambin'ny folo, ary mifanaraka amin'i Roma jentilisa sy i Roma papaly ary i Roma ankehitriny—Séleucos dia natsangana ho mpanjakan'ny avaratra ara-paminaniana ihany taorian'ny fandresena lehibe telo na zava-nitranga manan-danja telo: ny nahazoany indray an'i Babylona tamin'ny 312 tal. J.K., ny Adin'i Ipsus tamin'ny 301 tal. J.K., ary ny Adin'i Corupedium tamin'ny 281 tal. J.K. Ireo fihetsiketsehana ireo no nandreseny ireo mpifanandrana lehibe taminy, nanitarany ny fanjakany, ary nanamafisany ny fanapahany teo amin'ily faritra.

Ny andalana faharoa dia manomboka amin'ny famantarana ireo mpanjakan'ny avaratra sy ny atsimo ho miavaka amin'izay mety ho hafa rehetra amin'ireo mpandimby (Diadochi) ny fanjakan'i Aleksandra izay nozarazaraina. Manomboka izany amin'ny famantarana fa ny mpanjakan'ny avaratra dia tsy mahazo fahefana raha tsy aorian'ny fandresena intelo. Avy eo, ao amin'ny tantaran'ny tolona hahazoana fanapahana izay niseho taorian'ny nahafatesan'i Aleksandra, ao amin'ny andininy enina ka hatramin'ny sivy, dia mariho ny vanim-potoana iray izay mifarana amin'ny fandravana ny mpanjakan'ny avaratra ataon'ny mpanjakan'ny atsimo. Izany no voalohany amin'ireo fotoana telo ao amin'ny toko fahiraika ambin'ny folo izay anjakan'ny mpanjakan'ny atsimo ny mpanjakan'ny avaratra. Ireo no manome vavolombelona anatin'ny telo ao anatin'ily toko izay mampiorina mazava tsara ireo marika famantarana eo amin'ny tantara izay mitarika ho amin'ny fandresen'ny mpanjakan'ny atsimo ny mpanjakan'ny avaratra.

Ary ny mpanjakan'ny atsimo dia hahery; ary ny anankiray amin'ireo andrianany kosa dia hahery noho izy ka hanjaka; ary ny fanjakany dia ho fanjakana lehibe. Ary rehefa tapitra ny taona maro, dia hifandray izy ireo; fa ny zanakavavin'ny mpanjakan'ny atsimo dia ho tonga any amin'ny mpanjakan'ny avaratra hanao fifanarahana; nefa tsy hahatana ny herin'ny sandry izy; ary tsy haharitra izy, na ny sandriny aza; fa hatolotra izy sy ireo izay nitondra azy, ary izay niteraka azy, ary izay nampahery azy tamin'izany andro izany. Fa avy amin'ny sampan'ny fakany dia hisy iray hitsangana eo amin'ny toerany, izay ho avy miaraka amin'ny tafika ka hiditra ao amin'ny fiarovan'ny mpanjakan'ny avaratra, ary hanao ady aminy ireny ka handresy. Ary mbola hitondra babo ho any Egypta koa ny andriamaniny mbamin'ny andrianany sy ny fanaka sarobidiny volafotsy sy volamena; ary haharitra taona maro mihoatra noho ny mpanjakan'ny avaratra izy. Koa ny mpanjakan'ny atsimo dia hiditra ao amin'ny fanjakany, dia hiverina ho any amin'ny taniny ihany. Daniela 11:5–9.

Ny fahatanterahan'ireo andininy eo amin'ny tantara dia manome ny modely ho an'ny fahatanterahan'ny faminaniana momba ireo arivo sy roan-jato ary enimpolo taona nanjakan'ny fahefan'ny papa voatondro ao amin'ny andininy iraika amby telopolo ka hatramin'ny efapolo, ary ny modelim-paminaniana ho an'ny fahatanterahan'ny andininy faha-iraika ambin'ny folo, izay tanteraka voalohany tamin'ny taona 217 talohan'i Kristy tao amin'ny Adin'i Raphia. Ireo

vavolombelona telo ireo no mampahafantatra ny toetran'ny Ady ao Okraina, izay handresen'i Putin, ilay mpanjakan'ny atsimo farany, ny tafika solontenan'ily mpanjakan'ny avaratra papaly.

Ny lohahevitra ny andalana faharoa amin'ny tantara ara-paminaniana dia ny fomba nanomezana ny ratra mahafaty ny fahefana papaly tamin'ny 1798, araka ny asehon'ny andininy dimy ka hatramin'ny sivy sy ny ady tao Raphia ao amin'ny andininy faha-iraka ambin'ny folo. Ny mpanjakan'ny atsimo, izay Ejipta, dia ny herin'ny dragona.

Ry zanak'olona, atodiho hiatrika an'i Farao mpanjakan'i Egipta ny tavanao, ka maminania hamely azy sy hamely an'i Egipta rehetra; mitenena ka lazao hoe: Izao no lazain'i Jehovah Tompo: Indro, Izaho dia manohitra anao, ry Farao mpanjakan'i Egipta, ilay dragona lehibe izay mandry eo afovoan'ny onin-drano ao aminy, dia ilay manao hoe: Ahy ny ony, ary izaho no nanao izany ho an'ny tenako. Ezekiela 29:2, 3.

Ireo fanoharana telo momba ny fandresen'ny mpanjakan'ny atsimo ny mpanjakan'ny avaratra ao amin'ny toko fahairaika ambin'ny folo dia mitambatra mba hamantarana ny fahalavoana faran'ny mpanjakan'ny avaratra ao amin'ny andininy faha-dimy amby efapolo.

Ary hamboleny eo anelanelan'ny ranomasina sy ny tendrombohitra masina be voninahitra ny tranolain'ny lapany; kanefa ho tonga amin'ny farany izy, ary tsy hisy hanampy azy. Daniela 11:45.

Misy andalana telo ao amin'ny toko fahairaika ambin'ny folo izay maneho mpanjakan'ny atsimo mandresy mpanjakan'ny avaratra, kanefa rehefa tonga amin'ny farany ilay mpanjakan'ny avaratra ka tsy misy hanampy azy, dia tsy dia miharihary loatra izany. Nefa ny bokin'ny Apokalypsy no manondro fa ny herin'ny dragona no mampianjera azy amin'ny fihinanana ny nofony sy fandoroana azy amin'ny afo. Raha vao fantatra avy amin'ny bokin'ny Apokalypsy io herin'ny dragona io, dia hitantsika ireo mpanjaka, izay sady ilay dragona koa no sady mpanjakan'ny atsimo koa, izay hampianjera ny mpanjakan'ny avaratra ao amin'ny andininy faha-dimy amby efapolo. Vavolombelona mivantana telo ao amin'ny toko, izay samy manambara ny fahatanterahany tanteraka araka izay aseho amin'ny alalan'ny fifandraisan'ny bokin'i Daniela sy ny Apokalypsy.

Ny mpanjakan'ny avaratra papa maoderina dia tonga amin'ny fiafarany ka tsy misy hanampy azy ao amin'ny andininy faha-dimy amby efapolo, ary ny bokin'ny Apokalypsy dia mampahafantatra ny fomba iavian'ny fahefan'ny papa amin'izany fiafarany izany eo an-tanan'ny herin'ny dragona.

Ary ireo tandroka folo izay hitanao teo amin'ily bibidia, dia hankahala ilay vehivavy janga ireo, ka hampahory sy hampitanjaka azy, ary hihinana ny nofony, sady handoro azy amin'ny afo. Fa Andriamanitra no nametraka tao am-pony ny hahatanteraka ny sitrapony sy hifanaraka, ary hanolotra ny fanjakany ho an'ily bibidia, mandra-pahatanteraky ny tenin'Andriamanitra. Apokalypsy 17:16, 17.

Ny mpanjaka folo dia handoro amin'ny afo ilay mpanjaka papaly avy any avaratra ary hihinana ny nofony. Ny mpanjaka amin'ny andro farany dia ny fahefan'ily dragona.

“Ny mpanjaka sy ny mpanapaka ary ny governora dia nametraka teo amin'ny tenany ny mariky ny antikristy, ary aseho ho ilay dragona izay mandeha hiady amin'ny olona

masina—dia amin’ireo izay mitandrina ny didin’Andriamanitra sy manana ny finoan’i Jesosy. Ao amin’ny fankahalany ny vahoakan’Andriamanitra dia mampiseho ny tenany ho meloka koa amin’ny fisafidianana an’i Barabasy ho solon’i Kristy.” Testimonies to Ministers, 38.

Ny mpanjaka folo dia ny herin’ily dragona, izay aseho koa amin’ny fanjakan’i Gresy sy Aleksandra. Ireo mpanjaka ireo dia mpanjaka avy any atsimo, satria izy ireo no asehon’i Farao, mpanjakan’i Egypta. Hohaniny ny nofony, fa izy ireo koa no “alika” ara-paminaniana izay antsoin’ny mpanao Salamo hoe “fiangonan’ny ratsy fanahy.”

Fa ny alika no manodidina ahy; ny fiangonan’ny ratsy fanahy no manodidina ahy mafy; nandavaka ny tanako sy ny tongotro izy. Mahisa ny taolako rehetra aho; mijery ahy sy mibanjina ahy izy. Mizara ny fitafiako eo aminy izy, ary ny akanjoko no ilokàny. Salamo 22:16–18.

Ny fahefana papaly no mpanjakan’ny avaratra ao amin’ny andininy faha-dimy amby efapolo, ary ny fahefana papaly dia asehon’i Jezebela ao amin’ny fiangonan’i Tyatira.

Kanefa manan-javatra vitsivitsy hananako teny aminao Aho, satria avelanao io vehivavy Jezebela io, izay milaza ny tenany ho mpaminanivavy, hampianatra sy hamitaka ny mpanompoko hanao fijangajangana sy hihinana zavatra natao fanatitra ho an’ny sampy. Ary nomeko andro hibebehany amin’ny fijangajangany izy; nefa tsy nibebaka izy. Indro, hatsipiko eo am-pandriana izy, ary izay mijangajanga aminy dia hatsipiko ao amin’ny fahoriana lehibe, raha tsy mibebaka amin’ny asany izy. Apokalypsy 2:20–22.

Ny fitsarana an’i Jezebela dia tanteraka rehefa lanin’ny alika izy.

Ary ny amin’i Jezebela koa no nitenenan’i Jehovah hoe: Ny alika no hihinana an’i Jezebela eo anilan’ny mandan’i Jezirela. 1 Mpanjaka 21:23.

Ny alika dia Roma mpanompo sampy, ilay herin’ily dragona, satria i Roma mpanompo sampy no nanombo an’i Kristy tamin’ny hazo fijaliana.

“Tao anatin’ny fijalian’i Kristy teo ambonin’ny hazo fijaliana no nahatanterahan’ny faminaniana. Taonjato maro talohan’ny nanomboana Azy tamin’ny hazo fijaliana, dia efa nialoha nilaza ny fomba hitondrana ny Mpamonjy Azy Izy. Hoy Izy: ‘Alikà no manodidina Ahy; ny fiangonan’ny ratsy fanahy manenika Ahy; mandefona ny tanako sy ny tongotro izy. Mahisa ny taolako rehetra Aho; mibanjina Ahy sy mitazana Ahy izy. Mizara ny fitafiako eo aminy izy; ary ny lambako anaovany filokana.’ Salamo 22:16–18. Ny faminaniana momba ny fitafiany dia tanteraka, nefa tsy nisy fifampidinihana na fanelingelenana avy tamin’ny sakaizan’ily Voahombo tamin’ny hazo fijaliana, na avy tamin’ny fahavalony. Nomena ny miaramila izay nametraka Azy teo ambonin’ny hazo fijaliana ny fitafiany. Ren’i Kristy ny fifandiran’ireo lehilahy raha nizara ny fitafiany teo aminy izy. Ny akanjony lava dia voatenona manontolo, tsy nisy zaitra, ary hoy izy ireo: ‘Aoka tsy horefantsika izy ity, fa andeha hanao filokana aminy isika, mba hahalalana izay ho tompony.’” Ilay Fitiavan’Andriamanitra, 746.

Ireo mpanjaka folo, izay alika, izay fiangonan’ny ratsy fanahy, izay Gresy sy Egypta, dia handoro ilay vehivavy janga amin’ny afo koa.

Ary raha misy zanakavavin'ny mpisorona maloto tena amin'ny fivarotantena izy, dia manamavo ny rainy; hodorana amin'ny afo izy. Levitikosy 21:9.

Ny mpanjaka folo dia handoro ilay vehivavy janga amin'ny afo, fa milaza ny tenany ho mpisoronabe vavy izy, nefa vehivavy janga.

Ary amin'izany andro izany dia hohadinoina fitopolo taona Tyro, araka ny andron'ny mpanjaka iray; rehefa tapitra ny fitopolo taona dia hihira tahaka ny vehivavy janga Tyro. Raiso ny lokanga, mandehandehana manodidina ny tanàna, ry janga izay efa nohadinoina; ataovy mamy ny feonao, mihirà hira maro, mba hotsarovana ianao. Ary rehefa tapitra ny fitopolo taona, dia hotsidihin'i Jehovah Tyro, ka hiverina amin'ny karamany izy, ary hijangajanga amin'ny fanjakana rehetra amin'izao tontolo izao ambonin'ny tany. Isaia 23:15–17.

Ao amin'ny andininy fahadimy ka hatramin'ny fahasivy, ary ny andininy iraisa amby telopolo ka hatramin'ny efapolo, dia hitantsika ny fanambarana fa ny fahefan'ny papa dia ho tonga amin'ny farany eo an-tanan'ny herin'ny dragona. Io foto-kevitra io koa dia tanterahina ankehitriny ao amin'ny Ady Okrainiana. Ireo vavolombelona telo ireo dia mampahafantatra antsika fa rehefa tonga amin'ny farany ny mpanjakan'ny avaratra ka tsy misy hanampy azy ao amin'ny andininy fahadimy amby efapolo, dia hohanin'ny dragona ny nofony ary hodorany amin'ny afo izy. Araka ny tenin'ny vavolombelona telo, ny antony manosika ny asan'ny dragona dia hahitana fanekena rava.

Ao amin'ny andininy dimy ka hatramin'ny sivy, dia nifarana tamin'ny fifanekem-pihavanana tamin'ny 253 tal. J.K. ny ady Siria faharoa. Tamin'ny 260 tal. J.K. no nanombohan'io ady io, ary rehefa fito taona no lasa tao anatin'ny ady Siria faharoa dia nisy fifanekem-pihavanana natao tamin'ny nanomezan'ny mpanjakan'ny atsimo zanakavavy ho an'ny mpanjakan'ny avaratra mba hanambadiany ny zanakavavin'ny mpanjakan'ny atsimo, ka hampisy fihavanana amin'ny alalan'ny fifamatoram-panambadiana. Fito taona taorian'izany fanambadiana izany, tamin'ny 246 tal. J.K., dia nanilika ilay ampakarina avy any atsimo ny mpanjakan'ny avaratra ka namerina ny vadiny voalohany, izay efa noroahiny fony izy nanambady ilay andriambavy egyptiana. Ny antony nanosika ny mpanjakan'ny atsimo hanafika ny fanjakan'ny avaratra sy hisambotra ny mpanjakan'ny avaratra dia ny fanekena voahitsakitsaka.

Ny fanekena voarava dia tandindon'ny Faneken'i Tolentino voarava tamin'ny 1797, izay nanome an'i Napoléon ny antony nanosika azy haka ny papa ho babo tamin'ny 1798, tahaka ny nataon'i Ptolémée tamin'i Séleucos tamin'ny 246 tal. J.K. Rehefa niverina tany Egipta i Ptolémée III avy tamin'ny fandreseny ny fanjakana seleokida avaratra an'i Séleucos II, dia nitondra harena be dia be niverina tany Egipta izy, ka nomen'ny Egiptianina ny anaram-boninahitra hoe “Euergetes” (midika hoe Mpanasoava) i Ptolémée III noho ny namerenany ny “andriamaniny babo” taorian'ny taona maro.

Fa avy amin'ny sampana iray avy amin'ny fakany no hisy hitsangana eo amin'ny toerany, ka ho tonga miaraka amin'ny tafika, ary hiditra ao amin'ny trano mimandan'ny mpanjakan'ny avaratra, ka hiasa hamely azy ireo, ary haharesy; Ary mbola hitondra babo ho any Egipta koa ny andriamaniny, mbamin'ny andriana aminy sy ny fanaka sarobidiny volafotsy sy volamena;

ary haharitra taona maro noho ny mpanjakan'ny avaratra izy. Daniela 11:7, 8.

Rehefa nosamborin'i Napoléon ho babo ny papa tamin'ny 1798, dia norobainy ny haren'ny Vatikana ka nentiny niverina tany Frantsa izany, araka ny tandindon'i Ptolémée III, izay naka harena sady nitondra an'i Séleucos II niverina tany Egipta koa, izay nahafatesan'i Séleucos II rehefa nianjera avy teny ambonin'ny soavaly. Izany dia tandindon'i Napoléon nanala ny papa tamin'ilay bibidia tamin'ny 1798, sy ny fahafatesan'ny papa tamin'ny 1799. Ny fahefana maha-papa ao amin'ny Apokalypsy toka fahafito ambin'ny folo no ilay vehivavy mitaingina eo ambonin'ilay bibidia, ary ny faharesen'i Séleucos, ny fahababoany, ary ny fahafatesany tatỳ aoriana noho ny fianjerany avy teny ambonin'ny soavaly, dia tandindon'i Napoléon nanaisotra ny fahefana sivily ananan'ny fahefana maha-papa (aseho ho bibidia ao amin'ny Apokalypsy toka fahafito ambin'ny folo).

Dia nitondra ahy tamin'ny Fanahy ho any an-efitra; ary nahita vehivavy nipetraka teo ambonin'ny biby mena jaky aho, feno anarana fitenenan-dratsy, sady nanana loha fito sy tandroka folo. ... Ary hoy ilay anjely tamiko: Nahoana no gaga ianao? Holazaiko aminao ny zava-miafina momba ilay vehivavy sy momba ilay biby mitondra azy, izay manana ireo loha fito sy tandroka folo. ... Ary ilay vehivavy izay hitanao dia ilay tanàna lehibe, izay manjaka amin'ny mpanjakan'ny tany. Apokalypsy 17:3, 7, 18.

Andininy dimy ka hatramin'ny sivy no mampiditra ny ady eo amin'ny mpanjakan'ny avaratra sy ny atsimo ao amin'ny toka fahiraika ambin'ny folo. Andininy dimy no manome ny vatofantsika mampifandray amin'i Roma ho mpanjakan'ny avaratra, satria ambarany fa handresy faritra ara-jeografia telo ny mpanjakan'ny avaratra alohan'ny hanjakany amin'ny fomba fara tampony. Ireo andininy ireo dia manolotra ny rafitra ara-paminaniana izay mampiseho vanim-potoana iray izay anjakan'ny mpanjakan'ny avaratra, nefa avy eo dia tonga amin'ny fiasarany izy. Izany indrindra no fototra iorenana sy fampanantenan'ny toka fahiraika ambin'ny folo. Ny lohahevitry ny tsipika dia ny ratra mahafaty an'ilay mpanjaka papaly, mpanjakan'ny avaratra, na araka ny ambaran'ny andininy dimy amby efapolo hoe: “dia ho tonga amin'ny fiasarany izy, ka tsy hisy hanampy azy.” Izany fahamarinana izany no fahamarinana ankehitriny amin'ny andro farany.

Hanohy hatrany amin'ny lahatsoratra manaraka isika.